

Boa's kwetsbare schakel in de handhavingsketen

Adriaan van der Linden

De buitengewoon opsporingsambtenaar, kortweg boa, speelt een onmisbare rol in het buitengebied. Maar door bezuinigingen bij overheden staat die rol onder druk. Inmiddels wordt gezocht naar oplossingen.

“Ok in het buitengebied is de inzet van boa's (...) onmisbaar. Zowel de boa's in overheidsdienst als de boa's in dienst van bijvoorbeeld particuliere landgoedeigenaren en wildbeheerseenheden dragen onmiskenbaar bij aan de veiligheid en leefbaarheid en het natuurbehoud in de buitengebieden. Dankzij deze inzet blijven onze buitengebieden uitstekende plaatsen voor recreatie en ontspanning.”

Deze woorden schrijft minister Opstelten van Veiligheid en Justitie (V en J) in zijn kamerbrief van zomer 2013. Een te-rechte waardering voor het werk dat een groot aantal boa's in het landelijk gebied dag in dag uit uitvoert.

Foto Peter van Houweling

Boa's dragen bij aan de veiligheid en leefbaarheid en het natuurbehoud in de buitengebieden, vindt minister Opstelten

Voor wie de boa niet kent: een boa is in dienst van zijn werkgever, en heeft speciale opsporingsbevoegdheden die samenhangen met zijn functie. Voorbeelden zijn parkeerwachters, conducteurs en boswachters. Daar waar een politieagent algemene opsporingsbevoegdheden heeft, zijn die van een boa afgestemd op zijn werkterrein. Een boa mag verdachten aanhouden, boetes uitschrijven en een vuurwapen dragen als de functie daar om vraagt. Wat een boa precies mag doen, staat in zijn akte van opsporingsbevoegdheid. Al sinds jaar en dag lopen op particuliere landgoederen boa's rond, in het begin vooral onder de noemer jachttopziener of veldpolitie en tegenwoordig onder een diversiteit aan functiebenamingen. Sinds 2010 zijn boa's werkzaam in een specifiek domein; de boa's in het landelijk gebied zijn met name werkzaam in domein I (Openbare ruimte) of II (Milieu, welzijn en infrastructuur).

Zo zwak als de zwakste schakel

De inzet van boa's vindt plaats vanuit een eigen verantwoor-

delijkheid van de eigenaar voor de veiligheid en leefbaarheid op zijn terrein. Elke boa die buiten rond loopt, is het resultaat van een zorgvuldige afweging waarin zowel private als publieke belangen een rol spelen.

Het boaschap kost tijd en geld. Dat is de consequentie van de keuze die de werkgever gemaakt heeft toen hij vanuit zijn eigen gevoelde verantwoordelijkheid de opsporingsakte voor de boa aanvraag. Particuliere werkgevers en hun boa's komen de laatste jaren echter te staan voor steeds meer administratieve lasten, hogere kosten, opleidingslasten en tijdverplichtingen. Er is een ontwikkeling te zien waarin de overheidspartijen die primair verantwoordelijk zijn voor openbare orde, veiligheid en handhaving onder druk van bezuinigingen focussen op de problematiek die speelt op hun eigen werkterrein en proberen daar hun bezuinigingsdoelstellingen te behalen. Zij richten hun energie daarmee primair op de problematiek die speelt binnen hun schakel in de handhavingsketen. Voorbeelden hiervan zijn het verplichte invoeren door boa's of hun werkgevers van uitgeschreven processen verbaal in het systeem van het Centraal Justitiele Incasso Bureau (CJIB), de verzwaarde opleidingslast, kosten die in rekening gebracht worden voor communicatieapparatuur en andere uitrusting en de verminderde ondersteuning door de politie in het veld. De preciaire balans op basis waarvan de werkgever altijd zijn keuze maakte om boa's in dienst te nemen, is hiermee uit evenwicht geraakt.

Bovenstaande ontwikkelingen maken het voor de werkgever niet aantrekkelijker. Enerzijds worden de kosten voor hem te hoog en anderzijds gaat voor zijn soms vrijwillige boa's de investering in uren te zwaar drukken op de beschikbare (vrije) tijd. De afgelopen tijd hebben daarom vooral kleinere werkgevers de werkzaamheden van hun boa beëindigd. Bij de kleine particuliere grondeigenaren dreigt de boa te verdwijnen. Met als resultaat dat veel ogen en oren in het landelijk gebied verloren gaan voor handhaving en toezicht en de overblijvende boa's steeds verder alleen komen te staan.

Bij de kleine particuliere grondeigenaren dreigt de boa te verdwijnen

De genoemde ontwikkelingen die spelen binnen de afzonderlijke schakels in de handhavingsketen leiden tot verzwakking van de keten als geheel. Daar waar de ontwikkeling nu per schakel in de keten zal voldoen aan de gestelde (bezuinigings)doelstellingen, worden in de keten als geheel de doelstellingen op het gebied van handhaving en veiligheid niet gehaald. Daardoor wordt de handhavingsketen sterk verzwakt. Uit maatschappelijk oogpunt is dat een zeer ongewenste ontwikkeling.

Vertegenwoordigers van grote boa-werkgevers in het landelijk gebied, zoals de FPG, Natuurmonumenten, Staatsbosbe-

heer en de Koninklijke Nederlandse Jagers Vereniging, hebben deze ontwikkelingen met lede ogen aangezien. Zij hebben geconstateerd dat het tijd is om het tij te keren. Juist in deze tijd van bezuinigingen is het voor werkgevers extra belangrijk om nauw samen te werken met gemeentelijke en provinciale overheden, met politie en Openbaar Ministerie en niet in de laatste plaats met elkaar, om de effectiviteit van hun boa te maximaliseren. Door als verantwoordelijke partijen publiek en privaat de handen ineen te slaan, wordt het mogelijk om win-winsituaties en synergie te creëren en om gezamenlijk de handhavingsketen te versterken.

Samen zoeken naar oplossingen

De werkgevers willen samen met de overheid zoeken naar wegen om de balans tussen private en publieke belangen rondom de boa's weer in evenwicht te krijgen. Op landelijk niveau heeft toenadering tussen het Ministerie van Veiligheid en Justitie en de werkgevers al plaatsgevonden. Naar aanleiding van een door werkgevers breed gedragen brandbrief is een delegatie van de boa-werkgevers in april 2013 op bezoek geweest bij minister Opstelten om de door hen gesignaleerde problematiek onder de aandacht te brengen. Met succes. Hoewel duidelijk is dat de tijd van bezuinigen nog niet voorbij is, gloort er licht aan de horizon. Naar aanleiding van dit bezoek is in de kamerbrief 'Samenhang in toezicht en handhaving in de openbare ruimte' die minister Opstelten in juli 2013 aan de Tweede Kamer stuurde, nadrukkelijk aandacht besteed aan de positie van de groene boa. Ook provincies erkennen dat er een probleem is en dat het onwenselijk is als de boa uit het landelijk gebied zou verdwijnen. Als gevolg hiervan zijn in verschillende provincies, waaronder Overijssel en Utrecht, initiatieven genomen om werkgevers en hun boa's te ondersteunen bij het uitvoeren van hun werkzaamheden.

Eerste stappen zijn gezet

In de genoemde kamerbrief van 1 juli 2013 heeft minister Opstelten aandacht gevraagd voor de positie van de boa die in het landelijk gebied actief is. In deze brief deed de minister de eerste handreikingen richting de werkgevers, zoals de toezegging om te onderzoeken of de opleidingssystematiek voor boa's aangepast kan worden en de opmerking dat er structureel overleg moet komen op lokaal niveau met de werkgevers.

De samenwerking tussen de grote boa-werkgevers is door het Ministerie van VenJ positief ontvangen. Gezamenlijk hebben de werkgevers een positie in het proces gekregen als voldoende gesprekspartner om voor de betrokken partijen te komen tot een structurele verbetering van het boa-bestel. Het doel is een zodanige inrichting van de handhavingsketen die optimaal van de energie, kennis en kunde van de particuliere boa gebruik gemaakt kan worden.

Op uitnodiging van Nationaal Park De Hoge Veluwe zijn vertegenwoordigers van de grote boa-werkgevers eind vorig jaar bijeen gekomen om vanuit hun eigen verantwoordelijkheid bij te dragen aan de oplossing van de gesignaleerde problematiek. Tijdens dit overleg is een drietal punten gedefinieerd dat van belang is om de positie en het functioneren van de boa te versterken en de balans tussen private en publieke belangen weer in evenwicht te krijgen. Het eerste punt is dat de werkgevers een visie missen op de boa in het landelijk gebied. Zij hebben behoefte aan een gedragen en duidelijke visie op de particuliere boa. Deze zou opgesteld moeten worden door het ministerie van VenJ en werkgevers gezamenlijk. Daarmee kan een helder kader voor de komende jaren geschetst worden van het stelsel waarin de boa actief is. Het tweede punt is dat de lusten en lasten voor werkgevers de laatste jaren uit balans zijn geraakt. Er moet gewerkt worden aan een evenredige verdeling daarvan waarbij uitgangspunt is dat, onverlet de verantwoordelijkheid van de werkgevers, de primaire overheidstaken bij de overheid blijven.

Tenslotte hebben de werkgevers behoefte aan verbeterde samenwerking, zowel organisatorisch als inhoudelijk. De problemen van het landelijk gebied worden steeds groter en gaan iedereen aan. Daarom is het nodig om een goed georganiseerde samenwerking op poten te zetten tussen de betrokken overheden enerzijds en werkgevers en hun boa's anderzijds.

Nieuwe brief

Komend voorjaar zal minister Opstelten een nieuwe brief over de boa's naar de Tweede Kamer sturen. De inzet van de boa-werkgevers is erop gericht om na de aandacht voor de probleemanalyse in de vorige brief van de minister nu in deze brief aandacht te krijgen voor de oplossingen van de problematiek.

Fête de la Nature voor iedereen

Peter van Houweling

Het initiatief Fête de la Nature heeft als doel om mensen een inspirerende en feestelijke ervaring in de natuur te bezorgen. Het gaat gebeuren op 24 en 25 mei.

Tijdens dat weekend kan iedereen zijn eigen activiteit organiseren, groot of klein. Op de heide, in een park of in de eigen achtertuin. Het gaat om traditionele natuuractiviteiten, maar vooral om onverwachte en verrassende combinaties.

Fête de la Nature vindt in Nederland dit jaar voor het eerst plaats. De organisatie roept iedereen op om samen met vrienden, familie of collega's een leuke activiteit te organiseren en deze (gratis) aan te melden.

De mogelijkheden zijn eindeloos. Je kunt bijvoorbeeld je

moestuin openstellen om mensen te enthousiasmeren over het verbouwen van groente, of een hardloopleague organiseren in de duinen. Hoofdzakelijk is dat mensen op een leuke, feestelijke manier in contact komen met natuur. Alles mag zolang er respect is voor de natuur en het evenement vrij toegankelijk is voor iedereen.

Alle aangemelde activiteiten worden onderdeel van het landelijk programma. Ze komen onder andere op de website www.fetedelanature.nl. De organisatie houdt daarnaast een publiekscampagne met diverse promotieactiviteiten. Aankomende zaterdag kan tot vrijdag 16 mei 2014 via diezelfde website.

